

EN VENDA

Conte de Maria-Mercè Bruguera

Les coses havien arribat a un punt en què calia prendre decisions dràstiques. Aquells dies pels carrers la gent anava esvalotada i els comentaris irats eren prou aclaridors: “Ja n’hi ha prou”, o bé “Cal acabar d’una vegada”. També se sentien converses fragmentades, “tips i retips”, “n’estic ...fins al monyo”.

Costalònia en pes estava revoltada i els costalins, un poble que tenia fama de treballador i de combinar estats de placidesa monacal amb altres de desbordats apassionaments -explosiva barreja que els feia certament peculiars-, havien perdut definitivament els papers.

De temps molt reculats els costalins mantenien sovintejats desacords amb els seus veïns, els centralins, amb els quals els unien llaços polítics i històrics “massa limitadors”, segons el parer dels primers.

Els costalins reivindicaven el “*Deixeu-nos tranquils que ja ens ho farem*”, divisa que havia reeixit amb més o menys fortuna en el passat. Més recentment les temporadetes de l’aquí caic i ara m’aixeco s’alternaven sense parar, però darrerament ja no se’n sortien i, molt cansats d’esperar temps millors, decidiren tirar pel dret, “sense manies” deien.

Les assemblees es convocaren arreu del país per discutir un únic punt: “*Costalins, què cal fer?*” No us penséssiu pas que aquestes assemblees s’allargaren gaire i, si bé sovint no acabaven de posar-se d’acord, aquesta vegada s’hi posaren en un tres i no res. La decisió que en sortí fou unànime, sense fissures, i el comunicat que feren públic deia: “*Comunicat adreçat als costalins i residents varis: Nois, Noies, Senyors, Senyores, Nens, en general a tota la població: Ens venem el país.*”

Sí, se’l venien cansats de l’estira i arronsa que mai no s’acabava i, en fer-ho, esdevindrien nòmades. S’iniciaria la diàspora costalina.

El cap dels costalins, que era un home molt savi i prudent, malgrat que els veia ben decidits, feia bé el seu ofici i els advertia dels múltiples perills que els esperaven si es feia efectiva semblant decisió.

—Cal que tingueu present -exclamava amb èmfasi- que nosaltres som enyoradissos de mena i que, quan ens ve l’enyorament tenim frissança i no estem enlloc tan bé com a casa.

—Tant li fa -responien amb decisió-, vindrem de visita.

—I el clima, no hi heu pensat en el clima? Ja sabeu que quan viatgem per Europa sempre ens pelem de fred. I si parlem de la calor, eh? què me'n dieu de la calor ? eh? eh?... La gestualització era prou expressiva per fer més incís, si no n'hi havia prou amb les paraules, sobre els possibles mals futurs .

—És igual, ens comprarem bons abrics, com aquells que duen els russos -afirmà contundentment un que feia poc que hi havia estat.

—Pel que fa a la calor -deia un altre-, doncs, doncs..., bé, hi podem anar a l'hivern si fa el cas!

—I no cal parlar-ne més -respongueren tots.

El cap, veient que la decisió era ferma i seriosa, decidí plegar veles i no posar-hi cap més obstacle perquè també ell hi estava d'acord i secretament es deia: "Ah! finalment perdre'ls de vista; poder badoquejar pel planeta sense les presses de sempre, de tant en tant capbussar-se en l'aventura i, si la cosa pinta bé, per què no ? fins hi podríem fer algun negociet".

Oh sí!, ell també en tenia ganes perquè s'adonava que cada cop que visitava la granja de l'oncle Miquel -i darrerament ho feia sovint empès per un desig irrefrenable-, constatava que els colls dels ànecs l'atreïen poderosament. Semblant frisança l'havia portat a la consulta d'un metge amic seu que, després d'escoltar-se'l sense parpellejar, li diagnosticà la síndrome coneguda amb el pompós nom d': "Instint primari agressiu, desplaçat ", i li recomanà que fes esport per distreure's.

Per si no en tenia prou, sentiments semblants amb matisacions li havien estat confessats, amb la vergonya a les galtes, per alguns dels seus col·legues. Calia posar fil a l'agulla sense presses, que eren males conselleres, però sense adormir-s'hi, no fos cas que el que només eren instints totalment controlats -de moment-, i normals en una situació com la que passaven -paraules del metge-, poguessin concretar-se. Què s'hi podia fer?

Els consellers, després de rumiar-s'ho una estona, digueren que el millor era posar un anunci a la premsa especialitzada. Dit i fet. L'anunci deia el següent:

"Es necessita comprador amb molts diners per un assumpte delicat i urgent".

Petit país , bonic i pròsper, de geografia i clima variats, mil·lenari i postmodern, busca comprador.

Nomès s'atendran ofertes serioses.

Mentre a Costalònia els fets seguien el seu curs, a l'altra banda del planeta els habitants d'una petita illa no les tenien pas totes. El problema que els anguniejava tenia el seu origen en la debatuda qüestió demogràfica: cada dia eren més i més i, tot i que la seva alçada no era

res de l'altre món i que vigilaven la dieta per no pesar gaire, temien que l'illa se'ls enfonsés d'un moment a l'altre. Ja feia anys que preniën mesures per estalviar-s'ho i, anualment, una bona part dels seus habitants, tan carregats de màquines com els fos possible emportar-se'n, eren enviats a viatjar pel món. Malgrat tot, constataven esverats que no n'hi havia prou i els mesuradors d'alçada del terra estaven ja de feia temps en estat de màxima alerta.

Els habitants del planeta coneixien la gravetat del seu problema i acollien els japans i les seves màquines personals, amb la màxima consideració i respecte tot dient-se: "Ja se sap, el món està mal repartit, uns tant i els altres tan poc".

Un d'aquests grups de viatgers constants i el seu voluminós bagatge es trobava a Costalònia en el moment dels fets, i van poder llegir el contundent anunci a la premsa matutina. Immediatament s'adonaren que aquell breu redactat obria una nova possibilitat a la vida errant que menaven, que no era pas que els disgustés del tot, però els problemes de peus que arrossegaven s'havien convertit en un autèntic malson i, consegüentment, agraïen amb profundes reverències i cara de satisfacció quan eren cridats a tornar a casa .

De seguida van telefonar als encarregats dels afers externs del seu país -n'hi havia per tot arreu-, i aquests, amb la diligència i eficàcia que els era reconeguda mundialment, contactaren amb la comissió de costalins que tenien assignada la missió de negociar amb els potencials compradors.

La primera reunió no es féu esperar, tant els uns com els altres tenien pressa, però bo i així calia complir bé amb el protocol previ a tota nova adquisició. Així, els uns començaren a fer l'article esperant que el regateig que el seguiria no fos massa primmirat.

La pedra de toc de les negociacions eren els monuments, nombrosos al llarg del territori i de gran valor. Els costalins tenien clar que aquesta partida havia de generar la major part de les abundants despeses futures i temien que un regateig massa ben portat i tossut engegés els seus plans a rodar. Però quedaren del tot sorpresos quan els japans manifestaren que allò de fer l'article "si volen, ens ho podem estalviar", ho deien amb posat caut. Explicaren tot seguit -a tall de justificació i per salvar un moment tan delicat-, que a ells el que els passava era que els feien molt mal els peus, que els calia no moure's tant i sobretot s'havia d'enllestir d'una vegada per totes la qüestió d'ensorrar-se al mar i "no posar pegats com fins ara", conclogueren.

L'únic tema amb el qual discreparen enèrgicament una bona estona, malgrat la favorable predisposició d'ambdós bàndols, va ser amb la qüestió del mar. Els japans es negaren en rodó a deixar-se entabanar quan els venedors van cantar-ne les excel·lències. Ras i curt, explicaren que del mar ja n'estaven ben tips, que pensaven establir-se terres endins i que com més lluny el tinguessin millor. "I no es

creguin pas -digueren-, que no tinguem sensibilitat marítima, però vostès ja comprendran que quan es coneix l'enemic és normal que un no se'l torni a ficar a casa”.

Quedaven un parell de coses per acabar de lligar. La primera era que els costalins havien previst fer una visita anual a la seva terra, “una mena de pelegrinatge” explicaren i calia que l'allotjament els fos garantit tan bon punt hi arribessin. La segona qüestió els semblava molt més complicada i difícil de resoldre.

El cas era que, com que no sabien ben bé com els aniria allò del nomadisme “per la qüestió de l'enyorament, saben? “-ho deien amb un deix de tristesa-, doncs volien tenir opció a recomprar-ho tot amb la mateixa facilitat amb la qual s'ho havien venut, si l'allunyament se'ls feia insuportable.

Els temors dels venedors s'esvaïren davant la resposta clara i precisa dels japanins.

Pel que fa a la primera qüestió digueren que no hi havia cap problema, “ja saben que nosaltres som gent organitzada i amb poc espai en tenim prou”; parlaven amb un orgull mal dissimulat malgrat els esforços. El segon tema, però, el veien molt més complicat.

Si tot plegat no rutllava i ells havien de tornar a marxar, la possibilitat del bany perpetu no els feia cap gràcia i prosseguiren explicant amb emoció que començaven a notar els símptomes de l'amor a la nova terra i, com que aquestes coses “vostès ja saben que amb el temps no fan sinó augmentar, no veiem què hi podem fer”, digueren resignadament.

Davant d'aquesta sentida afirmació alguns dels costalins de sobte es van començar a enyorar i, ja se sap, la dissort els féu sentir-se units i generosos. Respongueren com una sola veu que si ells haguessin de tornar no caldria pas que els japanins se'n tornessin a rodar pel món, no “vostès passarien a ser els nostres únics llogaters!, i pel preu no s'hi amoïnin, ja ho arreglarem.”

Els explicaren que Costalònia de sempre havia estat un país acollidor i no creien pas que el contacte continuat amb cultures forànies els pogués resultar una influència negativa de cara al futur.

Salvats aquests entrebancs es donaren les converses per acabades i, fins i tot els abstemis, ho celebraren amb cava.

Davant la sorpresa i més que sorpresa perplexitat dels seus veïns els centralins, en un tres i no res feren les maletes i mentre deixaven els japanins ben instal·lats a la seva nova llar, els costalins empenyeren el llarg viatge.

Passaren els anys, no gaires, i tot plegat s'esdevenia tal i com ho havien planejat. Viatjar els agradava molt i tornar a casa de tant en tant també. Per la seva banda els japanins s'havien acostumat al pa amb tomàquet molt ràpidament i el defensaven davat dels detractors amb una passió inusual en ells. Fins i tot havien fet ressorgir l'ús de la

barretina, que deien que els abrigava a l'hivern i els protegia del sol de l'estiu. Tot plegat era com una bassa d'oli.

Però com que la felicitat no pot ser mai del tot complerta, també aquí hi havia un únic i greu problema. Un greu problema que afectava, agafeu-vos, els centralins!

És ben cert que quan, en el seu moment, els centralins s'assabentaren que els odiats veïns havien decidit vendre-s'ho tot i marxar, de primer no van entendre res de res. Ràpidament acudiren als experts en el tema demanant informació fidedigna - veien obscurs propòsits pertot- i si bé els entesos els posaren al dia amb pèls i senyals, finalment acabaren més embolicats del que havien començat.

L'únic que van entendre clarament és que els costalins se n'anaven per sempre. No se'n sabien avenir de comprovar que marxaven i ells es quedaven amb uns nous estadants -com aquell qui diu a casa-, sense poder ni dir ni fer res, talment com al teatre.

Consumats els fets, optaren per la via pràctica, i era freqüent, en aquells llunyans dies, veure centralins fregant-se les mans pel carrer amb posat satisfet. Acabaren pensant que els aniria molt bé tractar amb els nous estadants del país veí, i com que -seguint el seu costum -s'havien informat a fons de la seva història, deien emfàticament: "ja se sap, van perdre la guerra". Aquesta expressiva afirmació convertia els japanins en éssers dòcils sense remei i, en conseqüència, amb els veïns més desitjables que mai s'haurien pogut imaginar.

Però de tota aquesta situació ja feia molts dies i la realitat havia estat ben diversa a com se l'havien imaginada.

Si bé és cert que quan establiren els primers contactes de rigor, semblava que tot anés com una seda, temps a venir constataren esverats que, malgrat els somriure i els cops de cap dels japanins -que ells havien interpretat erròniament com afirmatius-, res no es feia com desitjaven. I quan manifestaven irats i a crits que havien estat estafats, els japanins tornaven a fer que sí amb el cap i a somriure. Estaven desesperats!

El que se'n seguí fou que lentament els penetrà un profund enyorament del passat, enyorament que s'acompanyava de profunds sospirs i laments. La situació els anà minant les forces, fins que, temps a venir, acabà fent-los caure en una aguda depressió col·lectiva.

Així estava la situació quan s'esdevingué la visita anual que els costalins i el darrer cap feien al seu antic país. Un bon dia, mentre aquest passejava mirant aparadors i prenent nota dels canvis efectuats d'ençà de la darrera visita -trobava que evidenciaven un gust exquisit-, es topà amb el cap dels centralins que s'havia fet el trobadís.

Aquest després d'una breu salutació i sense més preàmbuls li etzibà:

—Què, *como les va* per l'estranger?

—Feia esforços per ser amable i practicava un bilingüisme polit i cortès.

—Molt bé -li respongué amablement però seriós el cap-. Sense les seves interferències hem recobrat la tranquil.litat i n'estem prou contents.

No hi podia fer més, tenia ganes de fer-lo empipar.

—I, no les *gustaría* tornar? -apuntà tímidament per veure quina cara hi posava.

—Ja venim sempre que volem, que no ho veu? -Li feia notar que no estava per converses ni explicacions.

-No, *si jo decia* a quedar-se per *siempre*. M'entende? -Es feia un embolic

—Oh, i tant que l'*entiendo*, però de moment no ens ha passat pel cap semblant idea -digué el cap dels costalins amb convicció. -No troba que ja n'hi havia prou de tanta comèdia? -continuà.

I com que havia sentit campanes i tenia ganes de fer-li la punyeta prosseguí:

—I què, com els va amb els japanins? No els troba encantadors? -Somreia maliciosament.

El cap dels centralins no li respongué. Veient que no en treia l'aigua clara i que la conversa no el portava allà on feia estona es delia per arribar, abatut i amb posat resignat el posà al corrent del seu problema.

Li explicà tot amb pèls i senyals: la manca d'entesa amb els nous estadants, la diferència de cultures i, fins i tot, s'apropà amb timidesa al tema racial, però veient com el seu interlocutor arrufava les celles, ho deixà córrer.

Prosseguí confessant-li desoladament com els enyoraven i després de fer-li saber allò de la depressió col.lectiva, li demanà obertament que reconsideressin la possibilitat de tornar a casa, de tenir-los altra vegada de veïns, ja que sense la seva presència el seu poble estava crispat i es tiraven en cara -els uns als altres-, la culpa de la seva partença.

Acabà declarant amargament que allò no era vida i oferí la possibilitat de pagar totes les despeses que el viatge de tornada generés, "si s'hi repensen "digué.

Fer més no els era pas possible -ho deia amb tristesa-, ja que darrerament els negocis, tant amb els japanins com amb altres, eren ruïnosos. Sense l'estímul que representava tenir-los a ells d'oponents se sentien desmotivats "*no és lo mismo, sabe?*" Tammateix -conclogué-havien perdut el tarannà bregós i altiu que els havia caracteritzat de temps remots i gloriosos.

El cap dels costalins se'l mirà entre sorprès i divertit, s'ho rumia una estoneta i sense deixar de mirar-lo digué:

-Ara sí que em deixa ben parat. A veure -prosseguí-, no s'ho agafi així home -ves, ara li feia pena! No s'hi amoïni tant que no li convé, el veig molt tens. Deixi'm que li doni un bon consell i no se m'ho agafi malament. ¿ Vol dir que no els aniria bé , a vostè i als seus, fer-se nòmades per una temporadeta?